December 2013

NÁŠ DOMOV

• OBČASNÍK OBCE LIPTOVSKÁ OSADA •

www.liptovskaosada.com

EDITORIÁL - príhovor starostu

Vážení občania , milí priatelia!

Teší ma, že aj napriek tomu, že spomedzi nás odišiel zakladateľ a dlhoročný vydavateľ novín „Náš domov“ Doc. Emil Šípka, vydávanie obecných novín nekončí, ale bude v budúcnosti pokračovať. Noviny už nebudú vydávané v spolupráci s Miestnym odborom Matice slovenskej, ako to bolo doposiaľ, ale vydavateľom sa stane obec. Noviny budú vychádzať ako občasník a budú v nich uverejňované príspevky týkajúce sa kultúrneho, spoločenského, športového života obce a jej obyvateľov. Je tu tiež priestor na uverejňovanie postrehov, prípadne literárnej tvorby občanov našej obce. Redakčná rada, ktorá bude zodpovedná za textovú a grafickú úpravu novín, bude tieto zverejňovať aj v elektronickej podobe na oficiálnej webovej stránke obce. Dnes sa Vám tento občasník dostáva do rúk po dlhšej dobe ako darček pod stromček.

Prajem Nášmu domovu, aby mal vždy veľa takých prispievateľov, ktorí sa svojimi príspevkami budú snažiť pozdvihnúť kultúrnu a duchovnú úroveň našich obyvateľov, a tiež mu prajem veľmi veľa vnímavých čitateľov.

S prianím príjemného prežitia vianočných sviatkov a úspešného vstupu do nového roka sa Vám touto cestou prihovára

Róbert Kuzma
starosta obce

Napodobenina kríža vyrobeného pre Vsdp. Štefana Koštiala a plastika pre obec. Autor: Rudolf Málik

Rozhovor s Rudolfom Málikom a jeho manželkou na str. 4

Výber z investičných akcií – ROK 2013

Položenie dlažby pred Domom smútku

V mesiaci septembri 2013 bola položená dlažba na priestranstvo pred Domom smútku Liptovská Osada a tak tento pietny priestor, ktorý nebol viac rokov dokončený, dostal novú podobu. Takže je krásny už nielen samotný Dom smútku, ale i jeho okolie.

Rekonštrukcia kaplnky sv. Jána Nepomuckého

Na prelome augusta a septembra 2013 Obec Liptovská Osada zrekonštruovala kaplnku sv. Jána Nepomuckého na starej ceste za Turňou. Kaplnky patria našej histórii, a preto je dôležité ich opravovať, udržiavať, mať v úcte a chrániť pred vandalmi.

Výmena dlažby pred kostolom

V dňoch 21.10.2013 až 26.10.2013 sa v spolupráci Obce Liptovská Osada a Farského úradu Liptovská Osada pred farským kostolom vymenila zničená, opotrebovaná dlažba. Zároveň sa novými svietidlami osvetlil hlavný prístupový priestor pred kostolom. Pripravilo sa miesto pre vianočný stromček.

Urobme si Vianoce teplé a nežné

Ľudia zabudnú, čo ste povedali,
ľudia zabudnú, čo ste urobili,
ale nikdy nezabudnú,
ako sa vedľa vás cítili.
(Neale Donald Walsch)

A už sme v čarovnom čakaní ponorení opäť. V ovzduší sa nebadane šíri vôňa Vianoc a my opäť po roku snívame o tom, ako ich čo najkrajšie prežiť. Predstavujeme si, čím naplníme sladké dni pokoja. Hľadáme spôsoby, ako ich urobiť ešte krajšími alebo inými ako vlani. Nádherné adventné obdobie, nádherný čas príprav na najkrajší príchod sa ukladá do ľudských sŕdc i myslí.
Vianočný čas. Čas spomalenia, ticha a oddychu. Zima sneh spúšťa na zem práve preto, aby zahalil všetko sivé a nevľúdne. V každej snehovej vločke akoby prichádzala na zem nová čistá nádej. Akoby sa čas na chvíľu zastavil a človek sa vracia v spomienkach k prvotným túžbam z detstva. Srdcia sa otvárajú, chcú nasávať všetko dobré a krásne z obyčajnej snehovej vločky. Opäť prichádza obdobie hľadania. V bielom pomalom tichu túžime objaviť starú pravdu či hrejivú radosť. Zrazu máme chuť odomknúť dvere do zabudnutých komnát svojej duše.
Každý človek Vianoce preciťuje a vníma ináč. Ciest ako sa k nim priblížiť je veľa. Jedni sa nechávajú zlákať farebným svetom reklám, ktorých cesty vedú do obrovských obchodných centier, kde majitelia obchodov už od októbra snívajú o zlatom predvianočnom týždni. Potrebujú nás. Naše myšlienky. Naše kroky, ktoré povedú priamo do pažeráka s názvom nekonečné nakupovanie. Reklamní mágovia nás cez falošné pozlátko sladkých pútačov už roky presviedčajú o tom, že bez materiálnej hojnosti niet Vianoc.
Ďalšia cesta vedie cez intimitu, stíšenie, ponorenie do modlitby, vnútornú radosť a očakávanie narodenia najväčšieho proroka, Božieho Syna, ktorý svojím príkladom a slovom pravdy ukázal a ukazuje ľuďom dobrej vôle cestu radosti, pokoja a spásy. Prežívanie blížiacich sa Vianoc má byť hlavne o našich pocitoch. Nebojme sa snívať, nebojme sa vrátiť do čistého obdobia detstva. Radosť z jednoduchých a zároveň nádherných vecí je kľúčom k otváraniu nových možností v našom prežívaní. A tak, pokúsme sa viac vnímať radostný jas v očiach blížnych a šťastný úsmev detí. Rozdávajme milé slovo, pokoj a vďaku. Odpustime si navzájom. Nevystavujme sa ďalšej zbytočnej únave spôsobenej zbytočným nakupovaním, predháňaním sa, bojom o prvenstvo vo vlastníctve často zbytočných vecí. Pokúsme sa nájsť svoju vlastnú cestu, ktorá nás ešte viac zblíži samých so sebou a napokon aj s ľuďmi, ktorí žijú okolo nás. Jednoduchosť, modlitba a neha sú pre nás tým najlepším odrazovým mostíkom k skutočnému naplneniu Vianoc, ktoré takto môžeme prežívať hlboko v srdci.

Jaroslava Koníčková

Foto: net, A.F

Je to ako zázrak
tie krátke slová,
ktoré si potichu,
každý z nás schová.
Pre chvíle tajomné
pod snehom ukryté,
pre radosť na duši
môžme si poslúžiť.

Keď nebo na chvíľu
ukáže tvár,
všetci zas veríme,
že príde jar.
Že bude lepšie,
budeme lepší,
že náš svet tmavý
bude zas belší.

Prečo tak málo je
takýchto dní,
keď ľudia ukážu,
to srdce v nich.
Možno sa boja
ukázať silu,
ktorá sa ukrýva
v tom slove: Miluj!

Alžbeta Filická

Rozhovor s ujom Rudom a tetou Jolankou nielen o krojoch

Manželia Rudolf a Jolana Málikovci sú obyvateľmi našej obce. Pán Rudolf je rodákom z Liptovskej Osady a ako jeden z mála mužov sa venoval šitiu a vyšívaniu krojov. O krojoch, ale i o iných zaujímavých činnostiach nám porozprávali v tomto predvianočnom čase a my Vám ich spomienky prinášame v rozhovore.

Každý kroj na Slovensku má svoje osobité znaky. Čo nám poviete o histórii osadského kroja, jeho pôvode, vývoji tohto kultúrneho dedičstva?
Základom vzoru osadského kroja bola vojenská uniforma z čias Rakúsko - uhorskej monarchie. Môj otec bol vojak, nosil uniformu, z ktorej vzor sa začal vyšívať na kroj.
Tieto výšivky si ľudia začali dávať na biele plátenné oblečenie, ktoré museli nosiť za čias Likavského panstva, keď tu mala Likavka svojich poddaných a aby ich hradný pán poznal, odlíšil ich týmto oblečením. Ľudia si časom na toto plátenné oblečenie začali vyšívať spomínané vzory a čím chceli mať oblečenie slávnostnejšie, tým boli vzory pestrejšie. Spočiatku bola výšivka z čiernej vlny, vývojom sa pridávali farby: červená, zelená a žltá.

Z akých materiálov si ľudia šili kroje a ako si ich zadovážili?
Kroje sa šili z domáceho plátna, živôtiky na ženskom kroji zase z kúpeného materiálu, ktorý predávali židia. Plátno si ženy tkali samy. Počul som, že tkať ich naučil čech Jozef Korda a učil ich vzory ako boli: kolieskovа činovať, na rybacie chvosty, raisová činovať, prezyvovaná, teda obyčajná činovať.
Mužské lajblíky, vesty bez rukávov, sa šili z bystrického súkna.
V lete chlapi nosili rajtozne (nohavice) a perkitle (košele) z bieleho plátna, neskôr sa aj tieto začali vyšívať.
V zime chlapi nosili nohavice z domácej vlny, bez výšivky a neskôr, keď som začal šiť, tak som ich na prednej časti okolo rázporku začal vyšívať trojšnúrou, v strede je žltá a po krajoch červená.
Ku kroju sa nosili aj brusliaky, ktoré sa vyšívali v Mošovciach krivou ihlou a hune. Tie slúžili ako kabát a nosili sa väčšinou v zime. Tie som šil a vyšíval aj ja.

Vaša manželka Jolanka Vám pomáhala pri zhotovovaní krojov?
Ona mi pomáhala vo všetkom celý život. Podporovala ma, vyšívala pánske košele, tie sa vyšívali okolo goliera a na širokom konci rukáva.
„Vyšívala som ohrádkou, alebo ak chcete hrachovinou a na kraji sa rukáve obháčkovali rôznymi spôsobmi, pestrofarebnými vzormi," potvrdila teta Jolka.

V mesiaci október a v novembri 2013 boli Liptovskému múzeu zapožičané plastiky, ktoré ste zhotovili pre našu obec na pamiatku. Sú to osoby v životnej veľkosti oblečené v osadskom kroji. Ako ste prišli k rozhodnutiu urobiť pre obec taký vzácny dar?
K zhotoveniu tejto pamiatky ma povzbudil terajší starosta Róbert Kuzma. Hlavy plastík som dal urobiť cez Helenu Bačovskú na Biely Potok a telo som urobil z toho, čo som doma našiel. Zišiel sa aj starý kýbel a staré plátna. Kroje som ušil aj vyšil. Urobil som ich v 83. roku svojho života.

Pamätáte na to, koľko ste ušili krojov a čomu ste sa popri nich ešte venovali?
Pamätám a mám to napísané. Šil som asi od roku 1950 a spravil som 55 krojov a to aj do Likavky, Revúc, na Biely Potok, aj do Ameriky. Tiež i kroje na bábiky. Viete, ja som sa nevenoval len šitiu krojov. Som umelecký zámočník a venoval som sa aj iným veciam, akými boli kovové ruže a obrazy, kvetinové steny, kovový kríž, o ktorý ma poprosil pán prelát Koštial po prepustení z väzenia, keď začal pôsobiť v Liptovskom Hrádku. Potreboval kríž na svätostánok, tak som ho urobil. Urobil som aj miniatúrne stupy, choval som dobytok.

(Kovové ruže z tvorby p. Málika)

Prečo ste toto všetko robili , čo Vás k tomu motivovalo?
Všetko som robil na oslavu Pána Boha. Robota ma bavila a nesťažoval som si na ňu. Aj popri všetkom, čo ma trápi, viem, že bez Boha a lásky sa nedá žiť a dobrá práca naozaj šľachtí človeka.

Chceli by ste niečo odkázať obyvateľom našej obce ?
Nech nezabudnú ľudia na svoje svedomie. Nech ho majú citlivé a hlavne nech nezabudnú na vieru v Boha a svoje kultúrne dedičstvo. Nech všetko čo robia, robia na slávu Boha, nezabudnú na pekné vzťahy a bude dobre .

(Poznámka autora rozhovoru: Slzy uja Ruda a tety Jolanky potvrdili pravdivé slová a úprimnosť sŕdc týchto pracovitých ľudí.)

Ďakujeme za rozhovor. Ľuba Filická

Asfaltovanie miestnych komunikácií v obci Liptovská Osada

Práce sa začali v máji 2013, skončili v júni 2013. Vyasfaltované boli ulice: Pod Poľnou, Za školou, Pod Víškom, Pri ZS, Krivý kút, Most pri č.d.122. Celkové náklady boli: 27298,33 € s DPH, platené z rozpočtu obce Liptovská Osada. Asfaltovaná plocha: 1755,79m2

Rekonštrukcia kuchyne Zariadenia opatrovateľskej služby Liptovská Osada (ZOS)

Práce sa vykonali v apríli 2013.Počas rekonštrukcie bol do kuchyne ZOS zakúpený nový konvektomat, zmodernizovalo sa odvetranie kuchyne a v mesiaci november 2013 bola vymenená kuchynská linka.

Všetky aktivity, opravy či rekonštrukcie sa podarilo uskutočniť vďaka úsporným opatreniam Obce Liptovská Osada, ku ktorým patrilo okrem iného i celé prepracovanie systému odvozu tuhého komunálneho odpadu už pre rok 2012, a tak sa znížila strata finančných prostriedkov o niekoľko desiatok tisíc eur. Znížil sa tým aj počet čiernych skládok. Obec sa bude naďalej snažiť o to, aby občania mali možnosť separovania, uloženia elektronického odpadu a bielej techniky bez poplatku, tiež bude spolupracovať s charitatívnymi organizáciami pre odvoz textilu, domácich potrieb, hračiek, a tak pomáhať občanom a zároveň ľuďom, ktorí tieto zozbierané veci potrebujú.

Štatistika – rok 2013: počet narodených detí: **9 ,** počet úmrtí:**20,** počet sobášov **10** , počet obyvateľov: **1723**
(zdroj: Matrika OÚ, lf)

ŠPORT

Naša obec je jedna z mála obcí, kde je možné povedať, že rozvoj športu, pohybovej kultúry napreduje, a tak sa stáva obcou správneho životného štýlu.
Vďaka podpore našej obce, ktorá nám vytvára dobré podmienky pre toto vyžitie, si môže každý občan prísť na svoje a vybrať si to, čo ho baví a športovo naplňa. V súčasnej dobe celý šport v obci je podchytený v **Obecnom športovom klube Tatran**, ktorý športovú činnosť sústreďuje do dvanástich športových oddielov. Sú oddiely, ktoré majú rekreačný charakter a oddiely, ktoré sú registrované v rôznych zväzoch, či už na úrovni oblastnej alebo celoslovenskej a svoju činnosť vykonávajú vo forme súťažnej, a tak robia reklamu a dobré meno našej obci.
Úlohou OŠK je, aby sme hlavne našej mládeži vytvorili dobré podmienky pre športové vyžitie, a tak zabezpečili aj pre ďalšie generácie športové návyky, ktoré nám aspoň čiastočne zabezpečia zdravie našich občanov. Preto úlohou celého vedenia je, aby sme čo najviac mládeže získali do našich radov a zaujali ich športovými činnosťami. Toto sa nám aj tento rok podarilo, a to vo forme **obecného športového dňa**, kde sme širokej verejnosti predstavili všetky športové činnosti v oddieloch, ktoré si každý jeden mohol aj vyskúšať, a tak sa preveriť, ako je na tom so svojou športovou nadanosťou. Myslíme si, že podujatie splnilo svoje poslanie a už dnes sa tešíme na zorganizovanie budúcoročného OŠD, ktorý možno spojíme s futbalovým turnajom o putovný pohár s Pustými Sadmi.
Aj samotné oddiely robia rôzne podujatia, či už pre svojich členov, ale aj pre širokú verejnosť, o ktorých informujú na našej **obecnej stránke**, ktoré si môžete pozrieť **v sekcii šport,** a tak sa oboznámiť o tom, čo ktorý oddiel v danom roku organizuje, zorganizoval alebo ako sa súťažne zapojil do športového diania.
Veríme, že šport v našej obci bude i naďalej napredovať, a tak zabezpečovať širokej verejnosti športové vyžitie, ktoré je základom a neoddeliteľnou súčasťou moderného spôsobu života.

Jaroslav Ulík, predseda OŠK

Zumba na športovom dni (foto lf)

OBECNÉ KLUBY – NOVINKY

Činnosť miestnej skupina Slovenského červeného kríža v našej obci (MSSČK)

My členovia MS SČK v Liptovskej Osade sa chceme podeliť s našimi výsledkami práce za rok 2013.
Ochota pomáhať iným a láska nás povzbudzujú pracovať pre dobro iných.
Počas roka 2013 sme uskutočnili 2 x mobilný odber krvi, s celkovým počtom 47 dobrovoľných darcov krvi, dvom občanom sme pomohli zabezpečiť darcov krvi pred operáciami. V jarných mesiacoch sme vyčistili priestranstvá v parku a priestor pri kríži na Prievalci s členmi SZPB. Úpravou prostredia, zbavenia nečistôt v okolí studničiek v Záprave a u Laja sme zabezpečili čistú pitnú vodu pre občanov pre prípad nutnej odstávky vodovodu. Už niekoľko rokov sa snažíme o údržbu a skrášlenie okolia pri kaplnke P. Márie a kaplnky v Korytnici. Tak ako po iné roky, v mesiaci februári sme zorganizovali 17.ročník „Plesu SČK“, tanečnú zábavu „ANNABÁL“, ktorú sme pripravili pre našich sponzorov, darcov krvi a širokú verejnosť.
Pri všetkých činnostiach naše členky odpracovali cca 4O8 hodín. Finančné prostriedky, ktoré sme získali, sme sa snažili prerozdeliť na viac prospešných pomocí a podujatí. S našimi členkami a darcami krvi sme v septembri zrealizovali relaxačné odpoludnie v kúpeľoch Lúčky.
Určitou finančnou čiastkou sme prispeli aj na potreby rímskokatolíckeho kostola, postihnutým deťom v ZŠ a MŠ sme prispeli na hračky a výtvarné potreby, zaslaním pohľadníc pri okrúhlych narodeninách a malým darčekom pri významných jubileách sme mysleli na našich členov skupiny. K našim starým občanom cítime veľkú úctu a vďaku a v októbri v spolupráci s obecným úradom sme pripravili dôstojné posedenie. V predvianočnej atmosfére sme zorganizovali stretnutie detí s Mikulášom a pripravili sme v spolupráci s obcou balíčky a občerstvenie.
Chceme Vám všetkým popriať veľa zdravia, šťastia, pohody do nového roku. Aj v ďalšom roku chceme prispievať k dobrým aktivitám, a tak byť užitočnými pre našu obec a jej obyvateľov.

Mária Vlniešková - predseda MSSČK

„Čokoľvek robíš s radosťou, nikdy ťa to neunaví.“

(čínske príslovie)

Koncom roku 2013 si **Združenie pre občianske záležitosti Liptovská Osada** pripomenie 55. výročie svojho založenia. ZPOZ sa zúčastňuje akcií uvítania detí, dňa matiek, dňa úcty k starším, sobášov, pohrebov a iných spoločenských akcií obce.
Ďakujeme členkám za ich aktívnu prácu. (lf)

Tvorivé činnosti našich detí v Základnej umeleckej škole Jánoš

Naše deti môžu svoj voľný čas v popoludňajších hodinách zmysluplne využívať tvorivou prácou zameranou na svoj umelecký rozvoj vo výtvarnej, hudobnej aj pohybovej oblasti.
Vo výtvarnom odbore deti rozvíjajú svoj talent prostredníctvom kresby, maľby dekoratívnych činností a priestorovej tvorby. Počas týchto aktivít deti vytvárajú množstvo zaujímavých prác, ktoré sú nielen výsledkom procesu radosti z tvorby, ale mnohokrát sa týmito prácami zapájame aj do rôznych výtvarných súťaží. Jednou z takýchto súťaží, do ktorej sme sa s deťmi zapojili, bol aj 10. ročník medzinárodnej súťaže „TRADIČNÁ HRAČKA“, ktorú organizovalo Oravské kultúrne stredisko v Dolnom Kubíne. V konkurencii 75 dospelých hračkárov a 125 detí sa nestratili ani práce našich detí. V konkurencii Poliakov, Čechov a Maďarov získali v kategórii detí žiaci našej základnej umeleckej školy 2. miesto.
Kolekciu tradičných hračiek, ktoré boli tento rok určené pre deti nevidiace alebo nepočujúce, vytvorili nasledovní žiaci: Rastislav Mastiš, Alžbeta Kvorková, Nicole Jusková, Lenka Balcová, Radovan Vlnieška, Rastislav Šteffek, Maroš Janči.
V rámci tejto súťaže sa ich hračky zúčastnili výstav v Poľsku, Čechách a na Slovensku.

Janka Kuzmová

Ocenené hračky našich detí

Časopis Náš Domov vydáva: Obec Liptovská Osada
1.číslo nanovo vydaného časopisu Náš Domov, december 2013
elektronický formát občasníka: www.liptovskaosada.com
Zodpovedný redaktor: Alžbeta Filická